

فصلنامه تخصصی علوم اجتماعی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد شوشتر

سال چهارم، شماره یازدهم، زمستان ۱۳۸۹

تاریخ دریافت: ۸۹/۱۰/۱ تاریخ پذیرش: ۸۹/۱۲/۲

صص ۱۲۶ - ۱۰۳

علل و عوامل جرم سرقت در شهر اهواز (سال های ۷۵ تا ۸۵)

منصور عطاشنه^۱، مهدی امیری^۲

چکیده

هر چند ممکن است در ابتدا عوامل اخلاقی دلایل افزایش جرم به نظر برسد، اما با نگاه دقیق تر این واقعیت آشکار می گردد که عوامل متعددی در گرایش افراد جامعه به ارتکاب جرم نقش دارند. طبیعی است که هر گونه پیشگیری بدون توجه به این عوامل امکان پذیر نیست. با وجود این، جرم غالباً متضمن نقض قواعد اخلاقی نیز است. یکی از عوامل اساسی بروز رفتارهای غیر اخلاقی و نابهنجار اجتماعی اوضاع نابسامان اقتصادی و اجتماعی است. در جوامعی که تبعیض های اجتماعی رو به رشد است هنجارشکنی میان گروه های مختلف اجتماعی بیشتر به چشم می خورد. این امر، سبب افزایش ارتکاب جرم در آن جامعه می گردد.

Atashne_mansoor@yahoo.com

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز (نویسنده مسؤول)

۲- کارشناس ارشد رشته حقوق جزا و جرم شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات خوزستان

از جمله جرایمی که از دیرباز به دلیل افزایش تبعیض‌های طبقاتی و فقر در جوامع بشری شایع شده جرم سرقت است. شاید بتوان گفت که، وقتی اجرای عدالت اجتماعی و اقتصادی در یک جامعه رو به کاهش باشد، جرم سرقت رو به افزایش خواهد بود از طرف دیگر این جرم نه تنها به نظام‌های مالی افراد مالباخته بلکه به اقتصاد و روان جامعه نیز لطمات جبران ناپذیری وارد می‌کند.

واژه‌های کلیدی: جرم، سرقت، رفتارهای غیراخلاقی، فقر، اوضاع نابسامان اقتصادی

مقدمه

رفتار انسان‌ها بخشی از روابط اجتماعی جامعه را تشکیل می‌دهد و جنب و جوش و حرکت‌های آنان حرکت و سیر جوامع را به وجود می‌آورد. از اینرو می‌توان گفت جامعه بسان دستگاه عظیمی است که هر یک از افراد جامعه چرخشی از این دستگاه را به حرکت درمی‌آورند، و در نتیجه نظم و ترتیب در رفتار افراد جامعه، موجب استقرار نظم در کل جامعه می‌شود. ولی از آنجا که در هر جامعه ای برخی از انسان‌ها دارای کردارهای ناموزن و خلاف کردار جمعی بوده و در روش و ساختار زندگی روش یکسانی ندارند از روند عادی خارج و موجب هرج و مرج و برهم زدن امنیت و آرامش عمومی می‌شوند، سرقت نیز یکی از کردارهای ناموزن جمعی و پدیده‌ای است که امنیت مالی و جانی جامعه را برهم می‌زند به عبارت دیگر این افراد با ارتکاب عمل سرقت سعی می‌کنند وضعیت خود را با تجاوز به مال دیگری بهبود بخشند، ایجاد حس تهدید مالی و جانی در افراد جامعه ضمن آن که تا حد زیادی انگیزه آنان را برای تلاش و کسب دارایی و ثروت مشروع تضعیف می‌کند و هرج و مرج در مناسبت‌ها و روابط اجتماعی و به دنبال آن تزلزل در بنیان‌های نظم عمومی و تقویت بی‌سامانی نیز معلول عمل این افراد می‌باشد. رفع نیازهای فردی و جمعی به هر شیوه ممکن از طریق تجاوز به اموال غیر و همچنین انتخاب «الگوی سرقت» به عنوان شیوه‌ای برای تقویت

خرده فرهنگ‌های بزهکاری، ظهور و شیوع سایر جرایم را در پی خواهد داشت در سایر شهرهای کشور همچون اهواز این پدیده شوم نیز سایه افکننده و سرقت با شیوه‌های گوناگون خود که در همه جا مرسوم است، آثار زیانبار خود را بر جا می‌گذارد. بنابراین، به نظر می‌رسد پرداختن به علل سرقت در شهر اهواز حیث عوامل ارتکاب و پیشگیری از وقوع این جرم از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار باشد.

۱- مبانی نظری

۱-۱- مفهوم سرقت

سرقت واژه‌ای عربی از ماده «سَرَقَ» از مصدر ثلاثی مجرد (سرقه) به معنای برداشتن چیزی از کسی با حیله و فریب^۱ یا از خفا و پنهانی^۲ یا برداشتن مخفیانه چیزی بدون حق برداشت آن است. همچنین «سارق به کسی گفته می‌شود که به طور پنهانی وارد حرز شود و چیزی که از آن او نیست بردارد»^۳. در فرهنگ فارسی نیز واژه سرقت به معنای دزدیدن و دزدی کردن یا بردن مال دیگری آمده است.^۴

در قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۰/۱۰/۱۱ در ماده ۱۹۷ در تعریف سرقت آمده است که «سرقت عبارت است از ربودن مال دیگری به طور پنهانی»، در مورد این تعریف بحث‌ها و نظریاتی ارائه شده که در حوصله بحث ما نمی‌گنجد.

^۱ - معلوف، لویس، المنجد فی اللغة و الاعلام، چاپ اول، اسماعیلان، تهران، ۱۳۶۴، ص ۳۳۱.

^۲ - فارس، احمد بن، معجم مقاییس اللغة، دار احیا الکتب العربیه، قاهره، ۱۳۶۶، هق، به نقل از حبیب زاده، محمد جعفر، سرقت در حقوق کیفری ایران (مطالعه تطبیقی)، نشر دادگستر، تهران، ۱۳۸۵، ص ۲۷.

^۳ - همان، ص ۲۸.

^۴ - عمید، حسین، فرهنگ فارسی، چاپ سوم، انتشارات امیرکبیر، تهران، ۱۳۵۹، ص ۱۲۱.

۲-۱- انواع سرقت

از نظر حقوقی جرم سرقت صرفنظر از چگونگی ارتکاب آن بیشتر معطوف به اثبات یا عدم اثبات بزه و انتساب آن به متهم و انطباق با قانون برای تعیین مجازات در صورت احراز مجرم بودن بزه‌کار این جرم است. ولی در جرم‌شناسی، با توجه به چگونگی ارتکاب جرم و نحوه عمل و جزئیات آن، می‌توان به موارد و اطلاعاتی دست یافت و در کشف حقایق مورد استفاده قرار داد برای شناسایی یک جرم و مجرمین آن، شناختن انواع و راه‌های وقوع و ... بسیار مؤثر و پراهمیت است.

با این حال با توجه به نگرش حقوقی و جرم‌شناسی سرقت را می‌توان به انواع زیر تقسیم

نمود:

الف- انواع سرقت به اعتبار شدت و ضعف مجازات:

۱- سرقت مستوجب حد (سرقت حدی) ۲- سرقت مستوجب تعزیر (سرقت تعزیری)

ب- سرقت از حیث نوع ارتکاب:

۱- سرقت از منازل ۲- سرقت از مراکز صنعتی و تجاری ۳- سرقت از ادارات و مؤسسات دولتی و غیر دولتی ۴- سرقت از اماکن عمومی ۵- سرقت وسایل نقلیه ۶- کیف‌قاپی ۷- سرقت برق، آب، گاز ۸- جیب‌بری ۹- سرقت مسلحانه ۱۰- گردن‌بند قاپی ۱۱- سرقت کامپیوتری ۱۲- سرقت ادبی.

لازم به ذکر است که این نوع تقسیم‌بندی ممکن است دارای کاستی‌هایی باشد. اما حداقل

بارزترین انواع سرقت‌ها را شامل می‌شود.

۳-۱- ارتباط سرقت با سایر جرائم در شهر اهواز

کسانی که به سرقت روی می‌آورند، علاوه بر ارتکاب این جرم برای ارتکاب جرائم دیگر هم آمادگی دارند و به تناسب، شرایط و انگیزه‌ها به سوی انحرافات دیگر کشیده می‌شوند. به

عبارت بهتر می‌توان بین سرقت و ارتکاب جرایم دیگر ارتباط قایل شد و ارتباط این جرم را با جرایم دیگر از منظر جرم‌شناسی بررسی نمود بدین لحاظ ارتباط سرقت را با سایر جرایم بررسی می‌نماییم

۱-۳-۱- ارتباط سرقت با اعتیاد

اعتیاد و نیاز به تهیه مواد مخدر به نوعی با جرم سرقت ارتباط دارد بدین صورت که شخص ابتدا معتاد و به دلیل نیاز مالی برای تهیه مواد مخدر دست به عملی می‌زند که این نیاز را برآورده سازد در نتیجه سرقت دست می‌زند و گاهی نیز شخص سارق شده و در اثر ارتباط و نشست و برخاست با سارقین و مجرمین دیگر معتاد می‌شود. طبق تحقیقی که بر روی اثرات مواد مخدر بر بزهکاران در آمریکا انجام یافته نتایج زیر به دست آمده است:

- ۱- معتادین بیشتر از افراد عادی مرتکب سرقت می‌شوند.
  - ۲- نرخ جرایم جنسی و سرقت مسلحانه در نزد آنان کمتر از افراد عادی است.
  - ۳- نرخ سرقت همراه با خشونت بر علیه اشخاص در نزد معتادین $\frac{۱}{۳}$ و برای افراد عادی $\frac{۱۹}{۷}$ می‌باشد.
- با اندکی تعمق در تحقیق فوق درمی‌یابیم که اگرچه این آمار نمی‌تواند مثبت یک قاعده علمی باشد، ولی گویای این واقعیت است که معتاد بیشتر به دلیل نیاز به پول و رفع نیازهای مقطعی درصدد ارتکاب سرقت برآمده است.

به عنوان نمونه در مصاحبه با سارقی که در دادسرای شهرستان اهواز اعتراف به سرقت کرد عنوان نمود از یک ساختمانی که در حال احداث بود ۱۰ کیسه سیمان را به سرقت برده بود.

وقتی علت سرقت از او پرسیده می شود در پاسخ می گوید: «علت سرقت من نیاز مالی و اعتیاد به مواد مخدر بوده است».

در نمونه دیگر هم چند سرباز که در پادگانی در حوالی منازل مسکونی حاشیه اهواز مستقر بوده اند شبانه از منازل سرقت و به پادگان منتقل و روز بعد به شهر می بردند و آن را به فروش می رساندند. علت را تأثیر افکار گروهی و نیاز مالی و استعمال مواد مخدر اعلام کردند.

۲-۳-۱- ارتباط سرقت با قتل

نتیجه تحقیقات جرم شناسان نشان می دهد که یکی از مهم ترین انگیزه های قتل توسط سارقان، جلوگیری از شناسایی و دستگیر شدن آن ها می باشد. با این حال سارقان و به ویژه سارقان حرفه ای، حتی المقدور سعی می کنند به کسی آسیبی نرسانند. و فرار و دستگیر شدن را بر صدمه رساندن به دیگران ترجیح می دهند. و گاهی نیز این مجرمان در زمان ارتکاب توسط صاحبخانه و همسایگان شناسایی می شوند در نتیجه برای دفاع از خود و جلوگیری از دستگیری و شناسایی مرتکب قتل می شوند. برخی دیگر از سارقان، سلاح سرد یا گرمی را که با خود دارند برای تهدید و مهیا کردن زمینه ی فرار به همراه می برند و در هنگام ترس از دستگیری جرأت به قتل نیز پیدا نمی کنند. علت بعدی هم شاید حالات روانی در زمان ارتکاب عمل خلاف هنجارهای اجتماعی است. که این مسئله در مبتدیان بیشتر کاربرد دارد و بهر حال می توان قتل های زمان سرقت را قتل های اتفاقی نامید اما گاه هم دیده شده که سارق به دلیل اعتیاد یا بیماری یا مستی یا عدم تعادل روحی و روانی بدون مقاومت هم مرتکب قتل می شوند. دسته ای دیگر از سارقان برای ارتکاب سرقت ابتدا از قبل نقشه قتل را طراحی می کنند که این گروه معمولاً دچار بیماری روانی بوده و فقط ارتکاب جرم قتل را در سر می پروراند.^۱

۱- برای اطلاع بیشتر، ر.ک. قربان حسینی، علی اصغر، جرم شناسی و جرم یابی سرقت، چاپ دوم، انتشارات سازمان جهاد دانشگاهی، مشهد، ۱۳۸۱، صص ۹۴-۹۹.

دسته‌ای دیگر جهت شناسایی نشدن قاتل یا قاتلین یا معاونین قتل دست به سرقت می‌زنند. در این زمینه پرونده‌ای که در یکی از دادگاه‌های شهرستان اهواز مورد مطالعه قرار گرفت، خانمی به عنوان متهم در آن پرونده اظهار کرده است: چند وقت پیش با تلفن همراه آقای "خ" که پیمانکار برادرم بود تماس گرفتم و می‌خواستم پیام برادرم را مبنی بر اخذ پول از وی به او بدهم پس از تماس متوجه شدم وی همان آقا نیست بلکه شخصی دیگری مخاطب من می‌باشد و من بطور اشتباه شماره شخصی دیگری به نام "ت" را گرفته بودم بعد تلفن را قطع کردم و پس از چند روز آقای "ت" دوباره با من تماس گرفت و طرح دوستی ریخت و عشق و علاقه خاصی به همدیگر پیدا کردیم و چند بار با هم ملاقات داشتیم و در غیاب شوهرم به منزل می‌آمد تا اینکه تصمیم به طلاق از شوهرم گرفتم تا با وی ازدواج نمایم. اما مشکلی که داشتم دو فرزند دخترم (۱/۵ و دیگری ۴ ساله) بود. چرا که نمی‌توانستم آن‌ها را رها کنم و گمان می‌کردم شوهرم چون کسی را نداشت تا از آن‌ها مراقبت کند هیچ‌گاه حاضر به طلاق من نمی‌باشد خلاصه اینکه من و آقای "ت" تصمیم به قتل فرزندانم گرفتیم برنامه ریخته بودیم. فردای آن روز وقتی شوهرم سر کار رفت "ت" به منزل بیاید صبح فردا پس از رفتن شوهرم به سر کار در منزل را برای او باز کردم و وارد منزل شد به من مقدار پول داد و گفت برای خرید به مغازه برو تا دو دختر مرا را به قتل برساند. و جهت رد گم کردن یک مقدار وسیله از منزلت ببرم تا همه گمان کنند که سارقی وارد منزل شده و در نهایت براساس نقشه مذکور دو دختر آن زن به شخص "ت" به قتل رسیدند.

با ملاحظه در این پرونده این مجرمین تحت تأثیر مسائل عاطفی و جنسی و زمینه‌سازی آن به وسیله ضعف ایمان و اعتقادات مذهبی و اخلاقی اقدام به قتل این دو طفل نمودند. اما نکته‌ی مهم در اینجا، این است که، اگرچه نظر اصلی در این پرونده، روی قتل است اما مسئله حایز اهمیت این است که جرم سرقت آنقدر فراگیر شده است که افراد برای طرح ریزی سایر جرایم

نیز روی این جرم برنامه ریزی می کنند و در سایه‌ی آن عمل قتل یا سایر جرایم را انجام می دهند.

۳-۳-۱- ارتباط سرقت با انحرافات دیگر

از آنجا که محصول جرم سرقت دریافت مبالغ هنگفت و یا اشیا گرانبها می باشد و با توجه به اینکه تحصیل مال از طریق نامشروع اثرات نامطلوب روحی برای مرتکب به ارمغان می آورد لذا می توان گفت که سرقت از جمله جرایمی است که مرتکب را معدد دیگر جرایم می گرداند.

۲- تجزیه و تحلیل آماری

این بخش در واقع قسمت اصلی این مطالعه و پژوهش است. در اینجا آنچه که در جستجو و تحقیق به دست آمده و به عبارت دیگر یافته‌های تحقیق به زبانی ساده و گویا قابل بهره‌برداری، ارائه می گردد.

۲-۱- چگونگی انجام پژوهش

روش کار این تحقیق میدانی است. پرسشنامه‌هایی تهیه شد و به سراغ مجرمان سارق زندانی شهرستان اهواز رفتیم و از آنجا که تعداد محکومان محبوس یا در دسترس، کافی نبود تا گزینش صورت گیرد، از میان افراد حاضر ۵۰ نفر محکوم به مجازات سرقت مورد گزینش قرار گرفتند پس با مراجعه به دادگاه و دادرای شهرستان اهواز با اخذ آمار در حد و مقیاسی که موجود بود (البته با رعایت موارد حیطة بندی و امنیتی) برای تحقیق استفاده شد. با حضور در میدان‌های مختلف چهار نقطه از شهر اهواز تعداد ۵۰ نفر از شهروندان را انتخاب و با رعایت سن، سواد، جنس، فرهنگ، شغل و درآمد پرسش‌هایی (به صورت پرسشنامه) از آن‌ها شد که سؤالات مطرح شده در میان همان گروه مجرمان قبلی نیز توزیع و پاسخ‌ها مقایسه گردید.

۲-۲- بررسی آمار جرم سرقت در شهرستان اهواز (۱۳۷۵-۱۳۸۵)

جدول شماره ۱: شاخص‌های سرقت و کل جرایم اهواز (۱۳۸۵-۱۳۷۵)

سال	تعداد پرونده‌های سرقت شهر اهواز	تعداد کل پرونده‌های جرایم شهر اهواز	جمعیت شهر	تعداد پرونده‌های سرقت به ازای هر ده هزار جمعیت	تعداد کل پرونده‌های همه جرایم به ازاء هر ده هزار جمعیت	درصد پرونده‌های سرقت از کل پرونده‌ها
۱۳۷۵	۲۷۰۵	۳۵۴۳۵	۸۰۴۹۸۰	۳۳/۶	۴۴۰/۲	۷/۶
۱۳۷۶	۳۱۴۱	۲۹۷۷۰	۸۳۷۹۸۴	۳۷/۵	۳۵۵/۲	۱۰/۵
۱۳۷۷	۳۴۶۹	۳۷۱۱۳	۸۶۹۸۲۷	۴۰/۲	۴۲۶/۶	۹/۳
۱۳۷۸	۳۸۳۶	۳۳۶۲۳	۹۰۲۰۱۰	۴۲/۵۳	۳۷۲/۷۶	۱۱/۴
۱۳۷۹	۴۰۴۲	۲۹۶۱۹	۹۳۸۰۹۰	۴۳/۱	۳۱۵/۷۴	۱۳/۶
۱۳۸۰	۵۸۰۰	۳۵۹۹۵	۹۷۴۶۷۵	۵۹/۵۰	۳۶۹/۳	۱۶/۱۱
۱۳۸۱	۵۴۶۷	۳۱۳۱۲	۱۰۳۶۵۸۶	۵۲/۷۴	۳۰۲/۰۷	۱۷/۴۵
۱۳۸۲	۶۶۵۹	۴۰۰۱۱	۱۰۸۷۲۴۹	۶۱/۲۴	۳۶۸/۰۰۲	۱۶/۶۴
۱۳۸۳	۳۲۳۹	۳۸۸۸۱	۱۱۸۶۵۹۴	۲۷/۲۹	۳۲۷/۶	۸/۳
۱۳۸۴	۶۲۹۸	۴۶۸۳۶	۱۲۸۵۹۳۹	۴۹	۳۶۴/۲	۱۳/۴
۱۳۸۵	۵۵۵۸	۴۰۵۰۷	۱۳۳۸۱۲۶	۴۱/۵	۳۰۲/۷۱	۱۳/۷

مأخذ ارقام: دادگستری شهرستان اهواز

جدول شماره یک تعداد پرونده‌های سرقت را که در دادگاه‌های عمومی و تجدیدنظر شهرستان اهواز مورد رسیدگی قرار گرفته و مختومه شده است طی سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ نشان می‌دهد. در همین جدول تعداد کل پرونده‌های مورد رسیدگی قرار گرفته در دادگاه‌های عمومی و تجدیدنظر شهرستان اهواز جهت مقایسه ارائه شده است. این جدول نشان می‌دهد که تعداد پرونده‌های مختومه‌ی سرقت در فاصله‌ی سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ از ۲۷۰۵ به ۵۵۵۸ پرونده رسیده یعنی دو برابر شده است. در حالی که تعداد کل پرونده‌های اهواز در همین فاصله زمانی از ۳۵۴۳۵ به ۴۰۵۰۷ افزایش یافته یعنی ۱/۱ برابر شده است. حال اگر تعداد پرونده‌ها را شاخص میزان جرم فرض کنیم می‌توانیم نتیجه بگیریم که جرم سرقت در اهواز، روند صعودی بیشتری از سایر جرایم داشته است.

شاخص فوق بدون توجه به جمعیت محاسبه شده است. از این رو از دقت کافی برخوردار نیست. ولی دقت نظر در مقدار شاخص فوق ملاحظه می‌گردد تعداد پرونده‌های سرقت به ازای هر ده هزار جمعیت در فاصله سال‌های ۱۳۷۵ تا ۱۳۸۵ از ۳۳/۶ پرونده به ۴۱/۵ پرونده رسیده است. در حالی که در همین فاصله زمانی تعداد کل پرونده‌های همه جرایم اهواز به ازاء هر ده هزار جمعیت از ۴۴۰/۲ پرونده به ۳۰۲/۷۱ شده است، در اینجا باز هم ملاحظه می‌نماییم روند افزایشی جرم سرقت در شهرستان اهواز از سایر جرایم بالاتر است.

با ملاحظه جدول فوق درمی‌یابیم که بیشترین رقم جدول متعلق به سال ۸۲ معادل ۶۶۵۹ پرونده و کمترین آن در سال ۷۵ با تعداد ۲۷۰۵ بوده است.

جدول شماره ۲: پرونده‌های مختومه دادگاه‌های عمومی استان خوزستان و شهرستان

اهواز به اعتبار شدت و ضعف مجازات ۱۳۷۹-۱۳۸۲

سال	سرقت حدی اهواز	سرقت حدی خوزستان	سرقت تعزیری اهواز	سرقت تعزیری خوزستان
۱۳۷۹	۰	۶۴	۴۰۴۲	۱۳۰۲۲
۱۳۸۰	۱۷	۱۴۴	۵۷۸۳	۱۷۱۱۵
۱۳۸۱	۱۰	۲۰۲	۵۴۵۷	۲۱۴۶۸
۱۳۸۲	۷۷	۲۳۱	۶۵۸۲	۱۹۵۳۴

مأخذ: اداره کل دادگستری استان خوزستان

جدول شماره دو تعداد پرونده‌های مختومه دادگاه‌های عمومی استان خوزستان و شهرستان

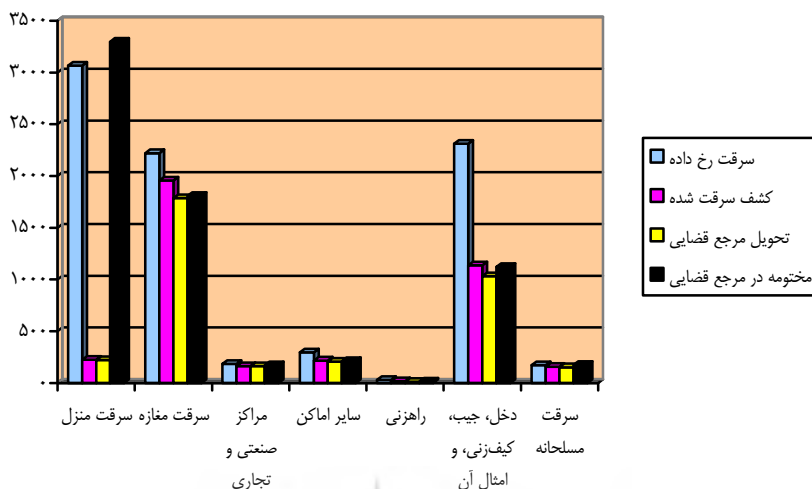
اهواز به اعتبار شدت و ضعف مجازات را طی سال ۱۳۷۹ تا ۱۳۸۲ را به ما نشان می‌دهد.

براساس جدول شماره دو، مجموع پرونده‌های مختومه (سرقت حدی و تعزیری) طی سال‌های مذکور در کل استان تعداد ۷۱۷۷۷ پرونده و در اهواز ۲۱۹۶۸ پرونده بوده است، یعنی ۳۰/۶۰ درصد کل پرونده‌های استان متعلق به اهواز است و این درصد نشان از بالا بودن پرونده‌های سرقت در این شهر نسبت به سایر شهرستان‌های استان است و جای تأمل دارد،

همچنین با دقت در آمار این جدول ملاحظه می‌گردد که همیشه در استان و در اهواز رقم پرونده‌های سرقت تعزیری به مراتب بیش از سرقت حدی است. برای مثال در سال‌های ۷۹ تا ۸۲ آمار مجموع پرونده‌های مختومه سرقت تعزیری در اهواز ۲۱۸۶۴ پرونده در حالیکه طی همین سال‌ها رقم سرقت حدی ۱۰۴ بوده است به نظر می‌رسد مهم‌ترین دلیل پایین بودن آمار پرونده‌های سرقت حدی در اهواز شرایط این گونه سرقت‌ها زیاد است و ممکن است هر سارقی تمام شرایط سرقت حدی در آن جمع نباشد.

جدول شماره ۳: سرقت‌های رخ داده، کشف شده و تحویل مراجع قضایی داده شده و مختومه ۱۳۸۵

عنوان	سرقت رخ داده	کشف شده سرقت	تحویل مرجع قضایی	مختومه در مرجع قضایی	درصد کشف نسبت به واقع شده	درصد دستگیری نسبت به واقع شده	درصد رسیدگی به کشف شده
سرقت منزل	۳۰۶۶	۲۲۴	۲۲۱	۲۳۹۶	۷۳/۱	۷۲/۱	۷۸/۱
سرقت مغازه	۲۲۲۰	۱۹۵۶	۱۷۸۶	۱۸۰۷	۸۸/۱	۸۰/۴	۸۱/۳
مراکز صنعتی و تجاری	۱۸۳	۱۶۲	۱۶۲	۱۷۰	۸۸/۵	۸۸/۵	۹۲/۹
سایر اماکن	۲۹۵	۲۱۶	۲۰۶	۲۱۰	۷۳/۲	۶۹/۸	۷۱/۱
راهزنی	۲۸	۱۷	۱۱	۱۲	۶۰/۷	۳/۳۹	۴۲/۹
دخل، جیب، کیف‌زنی، و امثال آن	۲۳۱۱	۱۱۳۷	۱۰۳۱	۱۱۲۰	۴۹/۲	۴۴/۶	۴۸/۴
سرقت مسلحانه	۱۷۱	۱۵۵	۱۵۱	۱۷۵	۹۰/۶	۸۸/۳	۱۰۲/۳
جمع کل	۸۲۷۴	۵۸۸۴	۵۵۵۸	۵۸۹۰	۷۱/۱	۶۹	۷۳/۹

نمودار شماره ۱: مقایسه سرقت‌های رخ داده، کشف شده و تحویل مراجع قضایی داده شده و مختومه در آن مرجع ۱۳۸۵ به تفکیک نوع سرقت

جدول شماره سه به انواع سرقت به تفکیک نوع آن و همچنین به تعداد سرقت‌های رخ داده، کشف شده و تحویل مرجع قضایی داده شده و مختومه در مرجع قضایی در سال ۱۳۸۵ در اهواز پرداخته است.

در سال ۸۵ در اهواز ۸۲۷۴ سرقت رخ داده که ۵۸۸۴ آن کشف شده و از این تعداد عاملین ۵۵۵۸ فقره شناسایی، دستگیر و به مرجع قضایی تحویل داده شده‌اند و مرجع قضایی در همین سال ۵۸۹۰ پرونده سرقت را مختومه اعلام نموده است یعنی ۷۱/۱ درصد آنچه رخ داده کشف و ۶۹ درصد آنچه کشف شده عاملینش دستگیر و تحویل مرجع قضایی شده‌اند که همه آن پرونده‌ها در مرجع قضایی رسیدگی شده است.

با توجه به نمودار شماره یک از بیشترین تا کمترین سرقت رخ داده در سال ۸۵ عبارتند از:

۱- سرقت از منزل ۲- دخل زنی، جیب‌بری، کیف‌زنی و امثال آن ۳- سرقت مغازه‌ها ۴-

سایر اماکن ۵- مراکز صنعتی و تجاری ۶- سرقت مسلحانه ۷- راهزنی

به نظر می‌رسد دلایل مهم بالا بودن آمار جرم سرقت منازل، در شهرستان اهواز در سال ۸۵ کمتر بکارگیری پیشگیری وضعی است. به عبارت دیگر در اماکنی مانند مراکز صنعتی و تجاری به طور معمول مجهز به دزدگیر و دوربین مدار بسته می‌باشند و یا اشخاصی را می‌گمارند که از دستبرد به این اماکن جلوگیری کنند در حالیکه در منازل مسکونی کمتر از این امکانات بهره‌مند هستند.

دلیل دیگر اینکه اماکن مسکونی به تبع رشد جمعیت نسبت به سایر اماکنی مانند مغازه‌ها یا مراکز صنعتی، توسعه و رشد آن‌ها زیاد است و طبیعی می‌باشد که آمار این سرقت‌ها بیشتر است.

نکته بعدی اینکه آمار سرقت مسلحانه که ۱۷۱ مورد در سال ۸۵ بوده برای شهرستان اهواز رقم بالا و نگران کننده است مهم‌ترین دلیل آن را مرزی بودن استان خوزستان با کشور عراق و عدم کنترل قوی مرز، قاچاق اسلحه به راحتی صورت می‌پذیرد.

۳-۲- تجزیه و تحلیل پرسشنامه

نتیجه گردآوری اطلاعات با پرسشنامه و تحلیل داده‌های موجود به شرح زیر است:

۳-۲-۱- تجزیه و تحلیل پرسشنامه منتخب شده جرم سرقت در شهرستان اهواز

الف- سؤالات عمومی

- سن: توزیع سنی پاسخگویان که از میان سارقان زندانی شهر اهواز به صورت تصادفی

انتخاب شده‌اند نشان می‌دهد که ۱۰٪ در سن جوانی ۱۸ تا ۲۳ سالگی، ۵۴٪ در سن جوانی ۲۴

تا ۳۰ سال، ۳۶٪ در سن میانسالی ۳۱ تا ۴۰ سال، ۰ درصد هم در سن پیری ۴۰ به بالا بودند.

دلیل افزایش جرم سرقت در سن جوانی، توان جسمی، کنجکاوی، تحرک و نشاط، تقلیدپذیری است، از اینرو آمار بزهکاری در جوانان بالاتر از سایر سنین است و هرچه به سوی افزایش سن می‌رسیم کاهش تعداد را ملاحظه می‌کنیم.

- **شغل:** رتبه اول، با ۴۶٪ متعلق به بیکاران، رتبه دوم، مشاغل کارگری، رتبه سوم به مشاغل آزاد سپس رسته‌های دیگر می‌باشند.

آنچه که از این ارقام برداشت می‌شود اینست که افراد بیکار و افرادی که دارای مشاغل پایین‌ترند از سه منظر قابل تحلیل می‌باشند: ۱- نیاز مادی باعث گرایش آن‌ها به سمت سرقت شده ۲- کسانی که در مشاغل پایین هستند معمولاً کم‌سواد یا بی‌سوادند، از این رو از فقر فرهنگی رنج می‌برند که عامل مهمی در ارتکاب جرم است ۳- چنین افرادی دچار عدم رضایت از جمله عدم رضایت شغلی و حقارت و ... شده‌اند که عامل مهمی در انگیزه مجرمانه است.

- **سواد:** بیسواد یا کم‌سواد ۴۳٪، با سواد تا سیکل ۳۰٪، با سواد تا دیپلم ۱۶٪، ۲٪ باسواد دانشگاهی، ملاحظه می‌شود هر چه سواد و تحصیلات فرد بالاتر می‌رود درصد ارتکاب بزه نیز کاهش می‌یابد.

- **جمعیت خانوار:** ۳۶٪ جمعیت ۷ نفره و بالاتر، ۲۲٪ خانوار ۶ نفره، ۱۸٪ خانوار ۵ نفره، ۱۲٪ خانوار ۴ نفره و ۱۲٪ خانواده‌ای هم ۳ نفره و پایین‌تر داشته‌اند، این فاکتور بیانگر این است که چون جمعیت استاندارد علمی والدین با دو فرزند اعلام شده در میان سارقان اهوازی بالاتر از حد استاندارد است.

- **سابقه کیفری:** در خصوص سابقه کیفری محکومین ۶۴٪ فاقد سابقه، ۱۲٪ دارای یک سابقه غیر سرقت، ۱۴٪ دارای یک سابقه سرقت، ۸٪ هم دارای بیش از یک سابقه سرقت و ۲٪ دارای یک سابقه سرقت، ۸٪ هم دارای بیش از یک سابقه سرقت، و ۲٪ هم بیش از یک سابقه

در سایر جرایم بودند، در کل ۳۶٪ محکومین، محکومیت کیفری داشتند و این نشان از عدم تأثیر مجازات قبلی در آن‌هاست.

- **محل تولد:** به لحاظ تولد ۴۹٪ سارقان در روستا و ۳۱٪ شهر اهواز، ۲۰٪ سایر شهر متولد شده‌اند. ملاحظه می‌گردد ۶۹٪ سارقان مهاجر به شهرستان اهواز می‌باشند و این رقم بسیار بالایی است.

- **محل سکونت:** ۳۴٪ در مناطق فقیرنشین، ۲۴٪ در مناطق متوسط و بافت قدیمی شهر، ۱۸٪ مناطق تقریباً خوب ۱۲٪ هم مناطق مرفه‌نشین و ۱۰٪ ساکن روستاهای اطراف و ۲٪ میهمان شهر اهواز بودند.

در کل ۷۰٪ افراد بزهکار در مناطق فقیرنشین یا تقریباً فقیرنشین ساکن بوده‌اند شاید تصور شود آوردن آمار روستاییان و میهمانان شهر اهواز جزء ۷٪ صحیح نباشد در پاسخ باید گفت ساکنان روستا و میهمانان اهواز به دنبال درآمد بهتر به این شهر آمدند و این نشان از مناسب نبودن محل زندگی آن‌ها دارد.

- **وضعیت مسکن:** ۲۶٪ مسکن شخصی نامتناسب، ۴٪ مسکن شخصی خوب، ۲۰٪ مسکن استیجاری نامتناسب، ۱۲٪ مسکن استیجاری خوب، ۱۸٪ مسکن سازمانی، ۲۰٪ هم موارد دیگر را عنوان کردند.

در این فاکتور ۲۶٪ نامتناسب بودن منزل آمار بالایی است از سویی ۷۰٪ خود مالک منازل نیستند عدم توان کسب مالکیت از یک سو و اجبار در منازل نامتناسب از سوی دیگر تبعات زیادی دارد که عبارتند از جمله: احساس حقارت و ضعف، فقر، به دلیل جابجایی باعث برخورد و تلاقی افکار و تضاد فرهنگ و رسوم و ...

- اعتیاد یا ارتباط با مواد مخدر: ۵۲٪ پاسخگویان با مواد مخدر به صورت تفننی

ارتباط داشتند، ۲۶٪ اعتیاد به مواد مخدر سنتی، ۴٪ اعتیاد به مواد صنعتی و جدید، ۱۸٪ هم نه معتاد بودند و نه ارتباط با مواد مخدر داشته‌اند.

ملاحظه می‌گردد که ۸۲٪ پاسخگویان معتاد بوده یا ارتباطی با مواد مخدر داشته‌اند.

- وضعیت مالی: ۶۶٪ خود را فقیر، ۲۶٪ با درآمد متوسط، ۵٪ درآمد خود را خوب و ۳٪

از بیان خودداری کردند، این می‌تواند رابطه‌ی معنادار میان فقر و ارتکاب سرقت را با قاطعیت نشان دهد.

- رابطه والدین: درصد رفتار دوستانه ۲۸٪، رفتار معمولی ۱۵٪ و مخالفت فرزندان با

افکار والدین ۵۷٪ را عنوان کردند، درصد مخالفت فرزندان با افکار والدین را این طور می‌توان تفسیر کرد که: بیش از نیمی از ارتباط مخالفت یا فاقد ارتباط است که رقم بالایی می‌باشد.

ب- سئوالات اختصاصی سرقت

- زمان میل به ارتکاب سرقت: ۱۵٪ در دوران طفولیت میل به ارتکاب سرقت داشته و

۳۹٪ در دوران نوجوانی و ۴۶٪ در دوران جوانی و بالاتر را بیان نموده‌اند، ملاحظه می‌شود هر چه به سن جوانی پیش برویم میل به ارتکاب سرقت بیشتر می‌شود.

- انگیزه ارتکاب سرقت: ۴۴٪ نیاز مالی، ۲۰٪ پیشنهاد دوستان، ۱۶٪ هیجان و نیاز به آن

و کنجکاوی، ۱۴٪ هم انتقام از مالباختگان و اعتراض به اوضاع اقتصادی و اجتماعی و ۶٪ هم از ذکر انگیزه خودداری کردند.

- تمایل یا عدم تمایل به جرایمی غیر از سرقت: ۵۰٪ پاسخی نداده‌اند، ۱۰٪ تمایل

به خشونت و ضرب و جرح مثل فیلم‌های اکشن را عنوان کرده، ۱۴٪ قاچاق مواد مخدر، ۸٪ تمایل قاچاق و خرید و فروش عتیقه‌جات، ۲٪ به هک رایانه‌ای، ۱۶٪ تمایل به جرم نداشتند.

جرایمی که عنوان شده در یک نکته اشتراک دارند آن‌هم فعالیت خلاف قانون که دارای دو بعد است: اول عدم رضایت دوم الگوپذیری. که هر دوی این‌ها هم می‌تواند به ناکارآمدی فرهنگی و ناکارآمدی اقتصادی در جامعه تعبیر شود.

- **حس بعد از ارتکاب سرقت:** ۱۶٪ ندامت را عنوان کردند، ۱۴٪ احساس نوعی رضایت و پیروزی، ۲۰٪ ترس ناشناخته، ۱۸٪ تمایل به تکرار، ۱۶٪ فاقد حس، ۱۶٪ پاسخ ندادند. ترس ناشناخته حکایت از وجود فاکتورهای اعتقادی در شخص است حس تمایل به تکرار و احساس رضایت نشانگر ضعف ایمان و فرهنگ والدین و مخدوش بودن بنیان‌های تربیتی و تأثیر ضعیف و ناکار خانواده است و ضعیف ایمان و فرهنگ والدین.

- **محل سرقت:** ۶۵٪ سارقین ثروتمند بودن و محل شلوغ را در نظر می‌گرفتند، ۱۳٪ بی‌خطر بودن محل و ۱۷٪ خالی بودن مکان سرقت را مورد توجه قرار می‌داده‌اند و ۳٪ در ایام تعطیل به سرقت می‌رفته‌اند و ۲٪ پاسخ ندادند مناطق شلوغ به علت ناشناسی موجود در آن‌ها محیط‌های مناسب‌تری برای سارقان هستند و این مناطق نسبت به سایر مناطق اغلب مرفه‌تر و ثروتمندتر می‌باشند.

- **تمایل به چگونگی انجام سرقت:** ۲۲٪ گفته‌اند تک نفری عمل کردن را دوست دارند، ۳۰٪ تمایل به سرقت زوجی، ۲۸٪ هم گفته‌اند بصورت بانندی و گروهی و ۲۰٪ پاسخ ندادند.

- **تأثیر مال خرها در وقوع سرقت:** ۱۰٪ هیچ، ۱۳٪ تا حدودی، ۷۷٪ عامل اصلی را عنوان کردند. مال‌خر خود مشوق سارق است زیرا تا سارقان اطمینان به فروش کالاهای مسروقه نداشته باشند، اقدام به سرقت نمی‌کنند.

- **توان یا عدم توان پلیس در پیشگیری از جرم سرقت:** در این خصوص سئوال شد به نظر شما پلیس می‌تواند شما را از وقوع جرم سرقت منصرف نماید؟ ۴۶٪ به هیچ وجه،

۲۱٪ تا حدودی، ۳۳٪ زیاد را عنوان نمودند، درصد زیادی گزینه‌ی به هیچ وجه را انتخاب کرده‌اند به نظر می‌رسد پلیس باعث پیشگیری از جرم سرقت نمی‌شود فقط باعث جابجایی جرم می‌گردد بطور مثال اگر ما پلیس را در خیابان الف مستقر کنیم سارق بجای سرقت از خیابان الف، از خیابان ب سرقت می‌نماید.

- علل کشیده شدن سارقان به سمت سرقت: ۱۴٪ دوستان، ۱۰٪ فیلم‌های سینمایی و ماهواره، ۱۰٪ جنس مخالف، ۲۰٪ اعتیاد، ۱۲٪ نیاز به مستقل بودن و بیزاری از خانه و ۳۴٪ نیاز به پول عنوان کردند. به غیر از ۳۴٪ که نیاز مالی را عنوان کردند و ممکن است نیاز به پولشان هم دلیلی مشابه دلایل دیگر داشته باشد یا دلیل مجزای دیگر، مابقی عناوین که عبارتند از دوستان، جنس مخالف، بیزاری از خانه، اعتیاد و تأثیر فیلم‌ها مسئله مهمی را گوشزد می‌کند و آن تأثیر و نفوذ فرهنگ جدید و شکاف اعتقادی نسل جدید با والدین که مسئله‌ای فرهنگی است.

- عامل احتمالی منصرف کردن مجرمان از سرقت: ۲۰٪ ترس از رفتن آبرو، ۲۴٪ مجازات، ۱۹٪ احساس گناه، ۷٪ طرد توسط والدین و ۳۰٪ هم پاسخ نداده‌اند. در اینجا ۷٪ ترس از والدین و طرد از خانه را عنوان کرده‌اند که نکته‌ای قابل تأمل است یعنی طرد از خانه و والدین، امروزه دغدغه‌های فرزندان به شمار نمی‌رود و این دلیلی جز مطلوب نبودن خانواده از دیدگاه نسل جدید یا وجود اختلاف فکری است.

۲-۳-۲- مقایسه‌ی نتایج پرسشنامه در بین سارقین و افراد ناکرده بزه اهواز

- اوضاع شهر اهواز از جهت امنیت و آمار سرقت: ۶۴ درصد از همشهریان و ۷۲ درصد از زندانیان آمار سرقت را بالاتر از حد استاندارد در اهواز عنوان کردند.

- علت افزایش سرقت در اهواز (علت اصلی): ۵۴ درصد همشهریان و ۶۲ درصد زندانیان، وضع اقتصادی نامطلوب و تبعیض را علت عمده شناختند.

- علت نامطلوبی تربیت را در خانواده‌های امروزی: ۷۰ درصد همشهریان و ۸۴

درصد زندانیان، فقر و بیکاری و اختلاف خانوادگی به علل فرهنگی را دلیل اصلی شناختند.

- علت وجود شکاف بین والدین و فرزندان: انتظارات زیاد فرزندان و تعارض

اعتقادی والدین و فرزندان علت وجود شکاف بین والدین و فرزندان می‌باشد که ۶۲ درصد همشهریان و ۶۰ درصد زندانیان اعتقادشان بر این بود.

- مقایسه اهواز با سایر شهرستانها از حیث اقتصادی: ۵۸ درصد همشهریان و ۸۲

درصد زندانیان معتقد بودند اهواز با وجود درآمد و منابع فراوان توسعه‌ی کافی نیافته است.

- ارزیابی جمعیت اهواز در مقابل وضعیت اقتصادی و بازار کار: ۴۴ درصد

همشهریان و ۶۴ درصد زندانیان معتقد بودند جمعیت، متناسب با توان شهر است.

- وضع توزیع کار و درآمد در قبال جمعیت شهرستان: ۸۲ درصد همشهریان و

۹۴ درصد زندانیان معتقد بودند کار و درآمد عادلانه توزیع نشده و این بی‌عدالتی مشهود است.

- راه‌حل مناسب برای اصلاح اوضاع کار و درآمد شهر اهواز: شهرمان اهواز

۸۸ درصد همشهریان و ۸۴ درصد مجرمین معتقد بودند. اصلاح برنامه کلی مدیریت و بومی‌گزینی در بخش اقتصاد و صنعت و مشاغل در اهواز راه‌حل مناسب است.

- مهم‌ترین عامل بهبودی اوضاع شهر اهواز (غیر از عامل اقتصادی): ۶۸ درصد

همشهریان و ۷۶ درصد مجرمین معتقدند عامل فرهنگی و ارتقاء هماهنگ مسائل فرهنگی با اقتصاد مهمترین راه بهبود اوضاع شهر می‌باشد.

بیش از نیمی از مصاحبه شونده‌گان در مجموع معتقدند آمار سرقت در اهواز بالای استاندارد

یعنی نگران‌کننده است علت عمده‌ی شیوع سرقت را در دو عامل فرهنگی و عامل اقتصادی

می‌دانند و معتقدند اهواز دارای توان اقتصادی و زیربنایی بالا و از حیث منابع و نفت و صنعت

پشتوانه‌ای قوی برای کشورمان است و ثروتمند محسوب می‌شود و جمعیت این شهر هم در

مقابل این پتانسیل زیاده از حد و نامتناسب نیست و دلیل اینکه نمی‌تواند با چنین اقتصادی رشد فقر را کاهش داده و تا حد مطلوب تقلیل دهد، دلیلش توزیع ناعادلانه ثروت و درآمد و شغل است که بین غیر بومیان توزیع شده و بومیان در بیکاری به سر می‌برد علت این توزیع ناعادلانه ضعف و قانونمندی و رابطه‌مندی است. آن‌ها معتقدند اقتصاد و فرهنگ باید در کنار هم و به موازات هم ارتقاء یابد و عدالت در آن‌ها ظهور کند و حکمفرما شود تا به وضع مطلوب و امنیت پایدار برسیم.

نتیجه‌گیری

آنچه نقطه مشترک بین مردم اهواز و به ویژه سارقان آن می‌باشد جمعیت زیاد خانوارهاست روستائیان که منابع درآمد عمده اشتغال آن‌ها کشاورزی، دامداری و صنایع دستی است از یک سو به علت خشکسالی پی در پی که به علت تغییرات جوی تولید آن‌ها را کاهش داده، و از سوی دیگر به علت مکانیزه شدن تمامی صنایع دامی و کشاورزی محصولاتشان با کاهش قیمت روبرو شد. و از منظر سوم هم به دلیل وضعیت اقتصادی کشور که درگیر تورم و نوسان‌های بدون پیش‌بینی و فاقد فرمول قیمت‌ها گردید و جمعیت زیاد تحت تکفل از یک سو و وجود منابع نفتی و صنایع و کارخانه‌ها در شهر اهواز و امکانات معیشتی بهتر به فکر مهاجرت به این شهر افتادند اما شهر که تحمل چنین بار مهاجرتی را با لحاظ کردن خواسته‌ها و امکانات آنان را نداشت و خود مهاجرین هم توان پرداخت هزینه‌های گزاف حضور در این شهر را نداشتند، ناچار تن به حاشیه‌نشینی و به تبع آن ظهور عوارض و تبعات آن شد. نه تنها از لحاظ مالی مهاجرین در تنگنا بودند بلکه از حیث تحصیلات و بار فرهنگی نیز از سایر شهروندان عقب بودند.

همانگونه که برای مناطق کم درآمد و حاشیه‌ای برنامه‌های رفاهی مثل رساندن آب و برق و جاده و ... بسیار کند و گاه ناممکن می‌نماید، استقرار امکانات امنیتی و قضایی هم برای این

نقاط متناسب با سرعت رشد آن‌ها زمان طولانی می‌خواهد و نبود این امکانات خود باعث می‌شود این مناطق کانون توجه فرد یا گروه‌هایی شود که برای برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات غیرقانونی خود به مأمین و نیروی انسانی فراوان با هزینه اندک می‌اندیشند.

حال فردی که در مناطق حاشیه‌ای سکونت دارد، آموزش‌ها و تجربیات نوینی که در ارتباط با خرده گروه‌های منحرف به او منتقل می‌شود او را به سوی ارتکاب جرایم از جمله جرم سرقت سوق می‌دهد و خانواده دیگر به وضع او عادت می‌کند و در برابر رفتارهای مجرمانه او بی‌اعتنا یا سهل‌گیر می‌شود. قبح زندان و مجازات از بین می‌رود و تعامل او با دوستان منحرف به او آرامش می‌بخشد. شبکه ارتباطات گسترده می‌شود و جدای از تعداد زیاد سارقان، با مال‌خران زیادی آشنا می‌شود و به این طریق ارتباطات شبکه‌های گروه‌های منحرف به او شیوه‌ی جدیدی از جمع‌ی زیستن را می‌آموزد.

از سویی، شهر اهواز که علاوه بر برنامه‌ریزی‌های خود با ضریب‌های رشد جمعیتی، کاهش درآمد و هر فاکتور سیاسی، اقتصادی و اجتماعی در کل کشور روبروست، مسائل خاص منطقه‌ای و منحصر به فرد خود را نیز داراست، با چنین پدیده‌ای روبرو می‌شود. همسوس شدن با توسعه و رشد جهانی، ارتباط تنگاتنگ اقتصاد و روابط اجتماعی، سیاسی، فرهنگی ملل در صحنه جهانی هم اقتضائات خاص خود را دارد.

تأثیرات ۸ سال دفاع مقدس، و مهاجرت ناگهانی و اجباری هموطنان نقاط مرزی به سمت شهرها، از جمله شهر اهواز، ضایعات و آسیب‌های جنگ بر هیچکس پوشیده نیست همه و همه دست به دست هم داد و تأثیرات منفی خود را بر این شهر به دنبال داشت. ناهمگونی فرهنگی و اقتصادی و برخورد و تقابل فرهنگ و خرده فرهنگ‌های قومیت‌های متعدد در برابر و گاه در کنار هم آثار سوء خود را بیشتر از آثار مثبت بر جای گذاشت.

پیشنهادات

در خاتمه نگارش این تحقیق، پیشنهادهای ذیل ضروری به نظر می‌رسد.

۱- **تربیت و آموزش:** فراهم کردن امکانات تحصیلی و آموزشی برای همه افراد جامعه و خانواده‌ها و تسهیل امور هزینه‌ای و اقتصادی آن و گنجاندن آموزشهای تربیتی، اخلاقی و مذهبی و فرهنگی در مدارس و آموزشهای دوران کودکی و نوجوانی و جوانی توسط آموزش و پرورش، وزارت بهداشت، وزارت رفاه و تأمین اجتماعی با تعامل با حقوقدانان و جرم‌شناسان و جامعه‌شناسان

۲- **حل مسائل مربوط به عوامل محیطی:** پیشنهاد می‌گردد مسائل مربوط به عوامل محیطی ذیل حل شوند:

الف- حل اختلاف ناشی از ضعف بنیان‌های اعتقادی خانواده و افراد جامعه: مسئولان و مبلغان و دانشمندان مذهبی ما می‌باید در افزایش باورها و ایمان افراد طوری عمل کنند که این اعتقادات، خود افراد را علیه همه‌ی نابسامانیها بیمه و مستحکم و آسیب‌ناپذیر نماید.

ب- حل مشکلات اقتصادی خانوارها: دولت و مسئولان سیستم و فرمول اقتصادی شفاف و روشنی را دنبال کرده و نسبت به مدیریت صحیح و توزیع عادلانه امکانات، ثروت و مشاغل هم روحیه و امید را ارتقاء داده و هم توان اقتصادی افراد و خانواده‌ها را افزایش دهند.

ج- حل مسئله بیکاری، مسکن و جلوگیری از مهاجرت: در خصوص مسائل مسکن و مهاجرت نیز از منظر پیشگیرانه با تعدیل اقتصادی و توزیع عادلانه اشتغال، و بهبود درآمد و تضمین ثبات حداقلی، می‌توان کاری کرد که اشخاص از مسکن متعارف که در مالکیت خودشان باشد برخوردار شد، و به دلیل نبود کار یا درآمد کافی تن به چند شغلی و یا مهاجرت به جایی که امید بیشتر به دسترسی به امکانات آن تصور شود ندهند.

د- پیشگیری از اعتیاد: با ایجاد برنامه‌ی دقیق و منظم از طرف دولت ریشه‌ی اعتیاد در کل کشور خصوصاً شهرستان اهواز کنده شود چرا که اعتیاد خود عامل بسیاری از جرایم خصوصاً جرم سرقت می‌باشد.

۳- اصلاح نارسایی‌های قانون: در بسیاری از موارد قانون پیش از آن که با جرم مبارزه کند جرم‌زا است:

الف- قوانین شکلی: نارسا بودن قانون آیین دادرسی کیفری به دلیل نادیده گرفته شدن امر تخصص در این قانون و فرض صلاحیت عام برای قضات و دادگاه‌ها علاوه بر آن که آرای صادره در برخی مواقع از غنای علمی و تخصصی لازم برخوردار نیست موجب تراکم پرونده‌ها و فاصله طولانی میان ارتکاب جرم و رسیدگی و مجازات مجرم که باید اثرارعبایی و عبرت‌آمیز داشته باشد می‌شود، لذا پیشنهاد می‌گردد با استفاده از نظریات متخصصین و علمای بزرگ حقوق، قانون شکلی تنظیم و به تصویب برسد و معضلاتی از این دست از بین برود.

ب- قوانین ماهوی: یکی از اشکالات قانون که می‌بایست اصلاح گردد مربوط به مجازات مال‌خرها است که خود مشوق سارقان می‌گردد. اصولاً در سرقت‌های کلان، تا سارق اطمینان به فروش کالاهای مسروقه نداشته باشد، نمی‌تواند اقدام به سرقت کند. قانونگذار در مورد مال‌خرها مجازات سبکی مقرر کرده است.

لذا پیشنهاد می‌شود قانونگذار این نقص قانونی را اصلاح نماید.

منابع

- ۱- حبیب‌زاده، محمد جعفر، سرقت در حقوق کیفری ایران (مطالعه تطبیقی)، نشر دادگستر، تهران، ۱۳۸۵
- ۲- عمید، حسین، فرهنگ فارسی، چاپ سوم، انتشارات امیرکبیر، تهران، ۱۳۵۹
- ۳- قربان حسینی، علی اصغر، جرم‌شناسی و جرم‌یابی سرقت، چاپ دوم، انتشارات سازمان جهاد دانشگاهی، مشهد، ۱۳۸۱
- ۴- نجفی توانا، علی، جرم‌شناسی، چاپ سوم، انتشارات آموزش و سنجش، تهران، ۱۳۸۴

